

İSKENDERUN
TİCARET VE SANAYİ ODASI
İSKENDERUN CHAMBER OF
COMMERCE AND INDUSTRY

Hatay'ın ve İskenderun'un Ekonomik Görünümü Sunumu

Levent Hakkı YILMAZ

İskenderun Ticaret ve Sanayi Odası
Yönetim Kurulu Başkanı

İskenderun Ticaret ve Sanayi Odası

5174 sayılı kanun çerçevesinde üyelerinin müşterek ihtiyaçlarını karşılamak ve üyelerin mesleki faaliyetlerini kolaylaştırmak amacıyla 1920 yılında kurulmuştur.

Üye sayısı

Odamızın ticari faaliyetini devam ettiren yaklaşık 7.500 civarında üyesi bulunmaktadır.

Meslek
komite &
grupları

Oda meclisimiz, 22 meslek grubunun temsil edildiği 135 meslek komite üyesi arasından seçilen 57 meclis üyesinden oluşmaktadır.

Yönetim &
Personel

Odamız, meclis üyeleri içerisinde seçilen 11 adet yönetim kurulu üyesi tarafından yönetilmekte, 23 adet personel tarafından üyelerimize hizmetler sunmaktadır.

Kalite
&
Akreditasyon

İskenderun Ticaret ve Sanayi Odası, 2012 yılında akredite olarak üyelerine 5 yıldızlı hizmet verdiğini belgelemiştir. Odamız; 2018 yılında geçirdiği Akreditasyon Denetimi sonucunda sınıfını yükselterek B Sınıfı Akredite oda olmuştur.

Hatay'ın Genel Görünümü

2024 Nüfus: 1.562.185

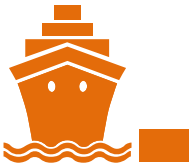
OSB sayısı: 5
OSB çalışan sayısı: 9.064

İlçe Sayısı: 15

Üniversite sayısı: 2
Teknopark sayısı: 2

2024 ihracat: 3,5 milyar \$
2024 ithalat: 6,2 milyar \$

Vergi tahakkuk ve tahsilat sıralamasında ilk 10

Rakamlarla Hatay İskenderun Hakkında Bilgiler

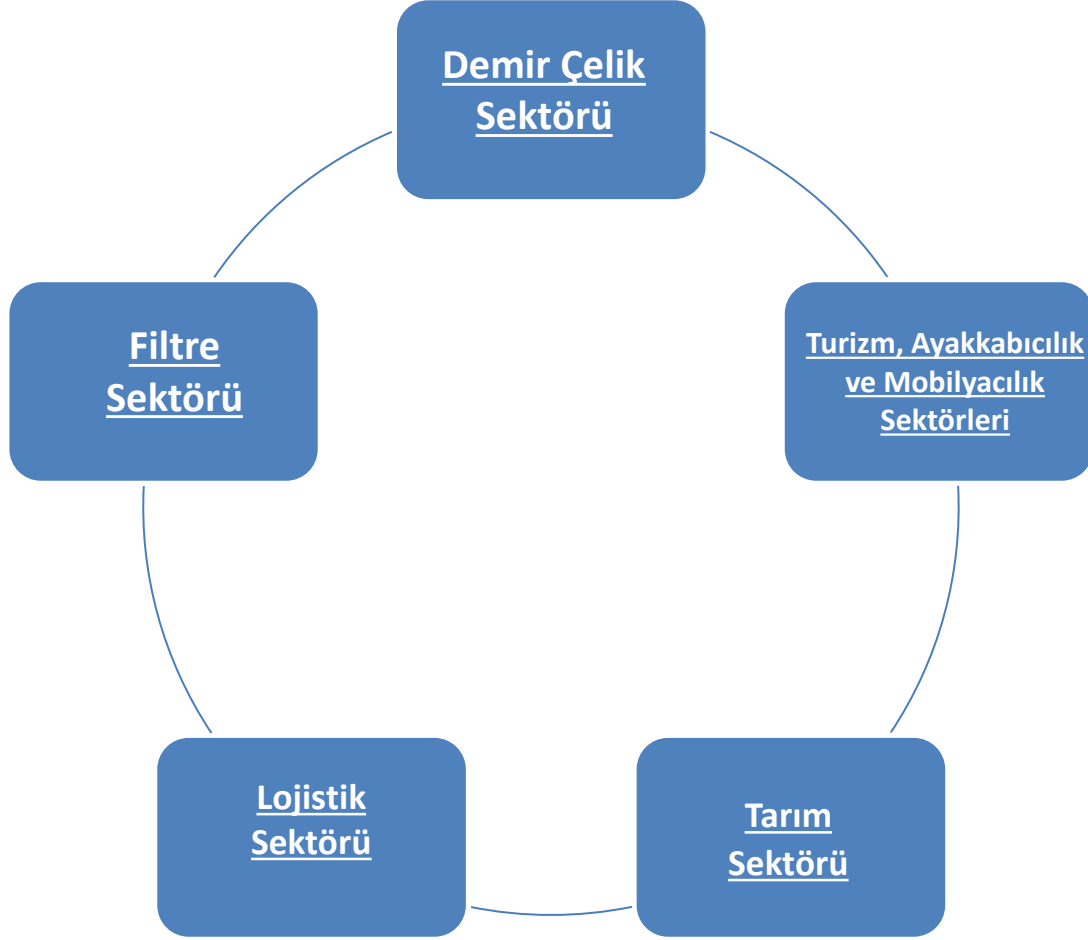

Bölgemiz hakkında genel bilgiler vermek gerekirse; Türkiye'nin en güney bölgesindeki Hatay, Anadolu'nun en eski yerleşim yerlerinden biridir. Toprağının verimli ve ikliminin elverişli oluşu; bölgeyi yüzyıllar boyunca tercih edilen bir yerleşim yeri haline getirmiştir. Bu eşsiz özellikleriyle bölgemiz bugün tarihi ve kültürel birikimlerinin yanı sıra, ülkemizin önde gelen üretim ve ticaret merkezlerinden biri haline gelmiştir.

Hatay'ın İlkleri ve Enleri:

- Hatay, dış ticaret şampiyonu iller arasında ilk 10'da yer almaktadır.
- Hatay, ham çelik ve yassı çelik üretiminde Türkiye'de 1. sırada yer almaktadır.
- Türkiye'deki ilk filtre fabrikası Hatay'da kurulmuştur.
- Hatay; 2017 yılında Yaratıcı Şehirler ağına katılarak, UNESCO tarafından Dünya'nın 26. Gastronomi Şehri ilan edilmiştir.
- Hatay; tatlı patates, pazı, maydanoz ve dereotu üretiminde ülkemizde ilk sırada yer almaktadır. Ülkemizin yaş meyve ve sebze ihracatının %15'lik kısmı Hatay'dan yapılmaktadır.
- Hatay, Türkiye'de uluslararası yük taşımacılığı yapan taşıtların yaklaşık %11'ini bünyesinde barındırmaktadır.
- Hatay'ın en önemli sektörleri olarak; demir çelik, filtre, lojistik, turizm, tarım, mobilyacılık ve ayakkabıcılığın yanı sıra, odamıza kayıtlı 100'ün üzerinde ihracatçımız aracılığıyla mermer, inşaat malzemeleri, gübre, kauçuk conta, iş ve üretimde kullanılan makinalar, file çuval ihracatı yapılmaktadır.

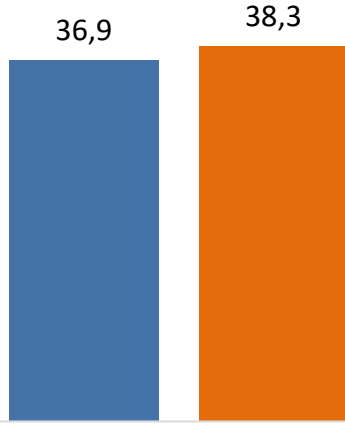
Hatay İskenderun'a Değer Katan Sektörler

Demir Çelik Sektörü

Bölgemizin önemli sektörleriyle ilgili bilgi vermek gerekirse; katma değer yaratan, istihdam sağlayan ve endüstrinin lokomotifi konumundaki demir çelik sektörü bölgemizde oldukça gelişmiştir.

2024 yılı Türkiye Ham çelik üretimi & nihai çelik mamul tüketimi (Milyon Ton)

2024

■ Ham çelik üretimi ■ Nihai çelik mamul tüketimi

Demir çelik sektörü ülkemizin 4. büyük ihracatçı sektörü olurken, Hatay'ın en önemli sektörlerinin başında gelmektedir.

İskenderun Körfez Bölgesi'nin çelik üretim kapasitesi, Türkiye'nin toplam kapasitenin yaklaşık %30'luk bölümünü oluşturmaktadır.

Hatay İskenderun, ham çelik ve yassı çelik üretiminde Türkiye'de 1. sırada yer almaktadır.

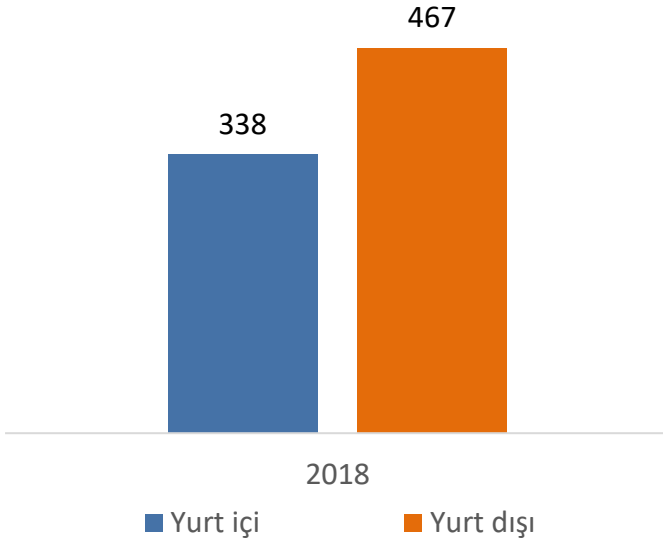
Bölgemizde üretilen demir çelik ürünleri yurtiçi pazarlarının yanı sıra Amerika, Avrupa, Ortadoğu ve Uzakdoğu pazarlarındaki birçok ülkeye ihraç edilmektedir.

Demir çelik sektör yatırımları bölgemizde hızla devam etmektedir.

Filtre Sektörü

Otomotiv sanayisinin önemli bir kolu olan filtre sektörünün Türkiye'deki üretim merkezi Hatay İskenderun'dur. Türkiye'de üretilen içten yanmalı motor filtrelerinin yaklaşık %60-65'lik bölümü Hatay İskenderunlu firmalar tarafından üretilmektedir.

Yurt içi & Yurt dışı satış hacmi (Milyon TL)

Hatay'dan, 2018 yılsonu itibariyle filtre sektöründe 338 milyon TL yurtiçi satışı ve 467 milyon TL yurtdışı satışı olmak üzere toplam 805 milyon TL'lik satış gerçekleştirilmiştir.

Bölgemizdeki filtre sektörünün bir diğer önemli özelliği ise ihracatın; Almanya, Belçika, Fransa, İngiltere ve İtalya gibi ileri sanayi düzeyine sahip Avrupa Ülkelerine yapıyor olmasıdır. Bu husus, bölgemizdeki filtre sektörünün gelişmişlik düzeyini açıklayan bir unsur olmaktadır.

Bölgemizde üretilen ve ihraç edilen başlıca filtre çeşitleri; yağ filtresi, su filtresi, hava filtresi, kabin filtresi, kurutucu filtre ve yakıt filtresi olarak sıralanabilmektedir.

Lojistik Sektörü

Türkiye'nin en güney bölgesindeki Hatay; ticaret merkezlerini birbirine bağlayan coğrafi konumu ile stratejik açıdan önemli bir geçiş noktası olmaktadır.

Bölgemiz, ülkemizin Ortadoğu ve Kuzey Afrika'ya açılan en yakın nokta olmakla beraber; Türk Cumhuriyetleri'nin Akdeniz'e açılan kapısı konumundadır.

Lojistik Sektörü

Bölgemiz lojistik sektörü açısından demiryolu, denizyolu, havayolu ve karayolunun merkezi konumundadır.

2007 yılından bu yana hizmet veren Hatay Havalimanı İskenderun'a 30 km uzaklıkta bulunmaktadır. Hatay Havalimanı'ndan İstanbul'a 7 gün düzenli uçuş vardır.

Mersin-Adana-Osmaniye-Gaziantep rotasında olan hızlı tren hattına İskenderun'dan direkt tren hattı bağlantısı bulunmaktadır.

Hatay'da uluslararası yük taşımacılığı yapan yaklaşık 9.900 adet araç bulunmaktadır. Bu bakımdan Hatay; karayolu filosu büyüklüğü bakımından ülkemizdeki ilk 3 şehirden biridir.

Denizyolu taşımacılığında oldukça gelişmiş olan bölgemizde hizmet veren birçok liman ve iskele bulunmaktadır.

İskenderun Liman Başkanlığı'nın yetki sahasındaki 10 liman tarafından 2024 yılı itibarıyla 63,7 milyon ton yük elleçlenmiştir. Bu liman ve iskelelere 3.927 adet gemi gelmiştir.

Hatay; dünya üzerinde üç kıtanın kesişme noktası olan nadir illerden birisidir. Dolayısıyla ilimizde uluslararası ulaşım ve transit taşımacılığı yoğun şekilde gerçekleşmektedir. Lojistik ve ulaştırma alanlarında Türkiye'nin Ortadoğu ve Kuzey Afrika'ya açılan en yakın kapısı olma özelliğini kullanan ilimizde uluslararası yük taşımacılığı yapan yaklaşık 9.978 araç bulunmaktadır. Hatay, Türkiye'de uluslararası yük taşımacılığı yapan taşıtların yaklaşık %11'ini bünyesinde barındırmaktadır. Bazı özelliklerine değinmek gerekirse;

- Denizcilik Genel Müdürlüğü'nden alınan verilere göre, 2025 yılının ocak-eylül döneminde Liman Başkanlıkları bazında limanlarımızdan gerçekleştirilen yük elleçleme tonajı bakımından, İskenderun Liman Başkanlığı ülkemizde 3. sırada yer almaktadır.
- Hatay ili Ortadoğu'ya açılan önemli sınır kapılarına sahip olup, ayrıca batı pazarlarına ulaşım avantajı vardır.
- Hatay doğu-batı otoban hattında yer almakta olup, toplam 720 km karayolu bulunmaktadır.
- Ayrıca 2007 yılından bu yana hizmet veren Hatay Havalimanı İskenderun'a 30 km uzaklıkta bulunmaktadır.
- İskenderun'dan ulusal demiryolu ağına bağlanılmaktadır.
- Hatay ili Ortadoğu'ya açılan Cilvegözü, Zeytin Dalı ve Yayladağı Kapılarına sahiptir.
- Ceyhan uluslararası enerji nakil hatlarına komşudur.

Hatay'da 50.000 dönümlük araziye kurulmakta olan Hassa Organize Sanayi Bölgesi ve Amanos Tüneli gibi yatırımların tamamlanması ve diğer sektörlere entegre edilmesiyle, limanlarımızın yıllık elleçleme kapasitesinin artacağı öngörülmektedir.

Hatay'da toplam 552.400 hektar arazi varlığının yarısını tarım alanları oluşturmaktadır. Hatay tarımsal üretim miktarıyla ülke genelinde önemli başarılar elde etmektedir.

- Bölgemiz tatlı patates, pazı, maydanoz, dereotu üretiminde Türkiye'de 1. sırada olurken; mandalina üretiminde ülkemizde 2.; portakal, havuç, turunçgiller, yeni dünya ve kütlü pamuk üretiminde ise Türkiye'de 3. sırada yer almaktadır.
- Ülkemizde yaklaşık 12.000 çeşit farklı bitki türü bulunmaktadır. Bunların yaklaşık 3.800 çeşidi endemik bitkidir. Hatay doğalında bu güne kadar 2.500'e yakın farklı bitki türü tespit edilmiştir. Bunlardan 550'sinin tıbbi ve aromatik bitki özelliği taşıdığı ve bu bitkilerin 350'sinin endemik tür olduğu bildirilmiştir.
- Ülkemizde bulunan endemik türlerin yaklaşık %10'u Hatay ilinde yetişmektedir.
- Hatay ili tarımsal ihracatı 2023 yılında 818 Milyon Dolardır.
- Türkiye Yaş Meyve-Sebze ihracatının (3.492 milyon \$) %15'ini gerçekleştiren Hatay ili (511 milyon \$) aynı zamanda bu oranla Türkiye'de Mersin ve Antalya illerinden sonra 3. sırada yer almaktadır.
- Hatay ili 8,9 milyar TL tarımsal üretim değeri ile Türkiye sıralamasında 24. sıradadır.
- İlimizin tarım kültürü, toprak yapısı, iklim ve diğer doğal koşulları ürün deseninde çeşitliliğe, hasatta erkenciliğe, ikinci ürün yetiştirilebilmesine imkân vermektedir.

Hatay günümüze kadar birçok medeniyetin izlerini bıraktığı tarihi bir şehirdir. İlimiz, ana yolların kavşak noktasında bulunduğu için, tarih boyunca kıtalar ve bölgeler arası ticarete önemli rol oynamıştır.

- Hatay, üç semavi dinin ve farklı mezheplerin bir arada yaşadığı “dünyanın 2. büyük mozaik müzesine” sahiptir.
- Dünyanın ilk kilisesi (St. Pierre), Anadolu’nun ilk camisi (Habib-i Neccar Camii) Hatay’da bulunmaktadır.
- Hatay, Yahudilerin Anadolu’daki ilk yerleşim yeridir.
- Tarihte ilk ışıklandırılan cadde olan “Kurtuluş Caddesi” Antakya’da yer almaktadır.
- Türkiye’nin tek Ermeni köyü olan Vakıflı Köyü Hatay’ın Samandağ ilçesinde yer almaktadır.
- Hatay; Kültür ve Turizm Bakanlığı Marka Kent Projesi kapsamındaki 15 ilden biridir.
- Birçok medeniyetin yaşadığı Hatay, bu çeşitlilikten etkilenen mutfak kültürü ile Türkiye’nin ve dünyanın özel gastronomi bölgelerinden biri olmuştur. Yaklaşık 460 yemek çeşidi olan bu mutfağın kendine has 200’ün üzerinde çeşidi bulunmaktadır.
- Hatay 14 km uzunluğunda Türkiye’nin en uzun sahil şeridine sahiptir.

Mobilyacılık ve Ayakkabıcılık Sektörü

Hatay Antakya'da mobilyacılık sektöründe üretim yapan birçok firma bulunmaktadır. Bu firmalar tarafından el emeğinin ağırlıkta olduğu ve ustalık gerektiren işler yapılmaktadır.

Ayrıca Hatay, ayakkabı üretiminde Türkiye'nin önde gelen bölgeleri arasında yer almakta, yurdumuzun erkek ayakkabı gereksiniminin yaklaşık %35'lik bölümü Hatay'dan karşılanmaktadır. 2024 yılında 53,6 milyon dolarlık mobilya ihracatı yapılmıştır.

İlimizdeki Mobilya Üretimi

1- Oturma Grupları:

İlimizde üretimin çoğunluğunu ekonomik sınıf olmak üzere, misafir ve oturma odası gruplarının her türü üretilmektedir.

Bunun yanında; hem kanepeler, hem de yatak olarak kullanılabilen çek-yatlar üretilmekte, bu ürünler yurtiçine ve yurtdışına satılmaktadır.

2- Küçük ev mobilyaları ve aksesuarları:

MDF ve ahşaptan sehpa, zigon sehpa ve küçük masalar üretilmektedir. Bu konuda seri ve sağlam üretim sağlandığından Hatay Türkiye'nin lideri konumundadır.

3- Yemek ve yatak odaları:

Hem klasik mobilya hem de modern görünümlü mobilya üretimi yapılmaktadır. Klasik mobilyalar çeşitli ülkelerden alıcı bulmakta; fakat modern görünümlü melamin mobilya sadece ilimize ve çevredeki illere satılabilmektedir.

4- Kapı ve pencere:

Ahşap kapı ve pencere üretimi yapan firmaların sayısı ilimizde gün geçtikçe artmaktadır.

İlimizdeki Ayakkabı Üretimi

Türkiye'nin en kaliteli ayakkabıları ilimizde üretilmekte, yurdumuzun erkek ayakkabı gereksiniminin yaklaşık %35'lik bölümü Hatay'dan karşılanmaktadır. Hatay'da Ayakkabı Sektöründe üretim taban imalatı ile başlamış, şuan ise; Hatay'da bir ayakkabının ham deri halinden, ayağa giyilen son şeklini alana kadar her evresi gerçekleştirilmektedir.

Hatay'daki Yatırıma İlişkin Yerel Kalkınma Programları

Hatay'ın da içinde yer aldığı Yerel Kalkınma Hamlesi Programı, Türkiye Yüzyılı Kalkınma Hamlesi kapsamındaki 3 programdan biridir. Bu program kapsamında; bölgeler arası gelişmişlik farklılıklarının azaltılması ve bölgelerin rekabet güçlerinin artırılması hedeflenmektedir. Bu programda;

Yetkili Kurum ve Detaylı Bilgi İçin:

Kalkınma Ajansları Genel Müdürlüğü

Başvuru Süresi ve Geçerlilik:

Program 31 Aralık 2030'a kadar açık olacaktır.

Yatırım Tamamlanma Süresi:

3 yıl

Yatırım Konuları:

- Deri İşleme tesisi -Filtre kağıdı üretimi
- Yıkıntı atıklarının geri kazanım tesisi -Paslanmaz hassas döküm tesisi

Hatay'da Deri İşleme Tesisi Yatırımları

Türkiye'nin deri ve deri ürünlerindeki yaklaşık ihracatı 30 milyar dolardır.

Bölgemizde gelişmiş olan ayakkabı, mobilya ve mobilya aksesuarları sektörlerinde ara mamul olarak deri kullanılmaktadır.

Hedef pazarlar olarak iç pazar, Suriye, Irak, Rusya, Almanya, İspanya ve Romanya sayılabilir.

Yatırım alanları olarak bölgemizdeki organize sanayi bölgeleri mevcuttur.

Hatay'da Filtre Kağıdı Üretimi Yatırımları

Hatay'da faaliyet gösteren
irili ufaklı 14 tane filtre
üreticisi bulunmaktadır.

Hatay'da yıllık kağıt
rulosu üretimi 70
milyonun üzerindedir.

Farklı ebat, renk ve
geçirgenlikte rulo filtre
kağıdı ihtiyacı
bulunmaktadır.

Hedef pazarlar olarak iç
pazar, Almanya, ABD,
Fransa, Polonya ve İtalya
sayılabilir.

Yatırım alanları olarak
bölgemizdeki organize
sanayi bölgeleri
mevcuttur.

Hatay'da Yıkıntı Atıklarının Geri Kazanımı Tesisi Yatırımları

Hatay'da yıkıntı atığı miktarı 96,5 milyon tondur.

Gelişmiş ülkelerde bu yığınların yeniden kullanımları %50 civarındadır.

Moloz agregası ve ondan üretilecek inşaat malzemelerine ihtiyaç vardır.

Önümüzdeki süreçte hem yıkıntı/ kentsel dönüşüm atıklarını yeniden değerlendirmek, hammadde kullanım oranlarını azaltmak ve çevreye verilen zararı minimum düzeye indirmek üzere geliştirilmiş bir yatırım alanıdır.

Hedef pazarlar olarak iç pazarda deprem bölgelerinde yerinde dönüşüm ve kentsel dönüşüm çalışmaları, Körfez ülkeleri ve Suriye sıralanabilir.

Hatay'da Paslanmaz Hassas Döküm Tesisi Yatırımları

Hatay, Türkiye'nin ana metal ve fabrikasyon metal ürünü imalatında önemli konumdadır.

Bölgemizde ana metal ve fabrikasyon metal üretiminde 18 binin üzerinde istihdam mevcuttur.

Ancak bu gelişmiş sanayi altyapısına rağmen paslanmaz çelik hassas döküm teknolojisi bulunmamaktadır.

Söz konusu yatırımlarla; elektronik parçalar, silah tetiği, tüfek gövdesi, dürbün, pompa ve vana parçaları üretilebilecektir.

Hedef pazarlar olarak iç piyasa, Avrupa Birliği ülkeleri ve Körfez ülkeleri olarak sıralanabilir.

Türkiye ile Azerbaycan Arasındaki Dış Ticaret

Türkiye'nin Azerbaycan'a ihracatı; ihraç ürünlerinin bu ülkede tanınmaya başlaması, Türk şirketlerinin Azerbaycan piyasasında şube açmak suretiyle Türkiye'den ithalat yapması ve bu malları iç piyasada pazarlaması gibi nedenlerle yükselme eğilimi göstermektedir.

Türkiye'nin Azerbaycan'a ihracatı

Ticaret Bakanlığı verilerine göre; 2024 yılında Türkiye'nin Azerbaycan'a yaptığı ihracat 3,079 milyar dolardır.

Azerbaycan'a ihraç ettiğimiz başlıca ürünler otomobiller; kendine has fonksiyonlu diğer elektrikli makina ve cihazlar; petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar; yıkama-temizleme müstahzarları ve tatlı bisküvi ve gofretlerdir.

Türkiye'nin Azerbaycan'dan ithalatı

Ticaret Bakanlığı verilerine göre; 2024 yılında Azerbaycan'dan Türkiye'ye yapılan ithalat yaklaşık 1,817 milyar dolardır.

Belli başlı ithal kalemleri ise petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar; karde edilmemiş veya penyelenmemiş pamuk, alüminyum sac ve levhalar, işlenmemiş alüminyum ve demir veya alaşımsız çelikten yarı mamullerdir.

Hatay ile Azerbaycan Arasındaki Dış Ticaret

Hatay Azerbaycan Dış Ticaret Rakamları

Türkiye İstatistik Kurumu Özel Ticaret sistemi verilerine göre, 2024 yılında Hatay'dan Azerbaycan'a 8,5 milyon dolarlık ihracat yapılırken, yılın aynı döneminde Hatay'a Azerbaycan'dan 33,3 milyon dolarlık ithalat yapılmıştır.

Hatay Azerbaycan Dış Ticaret Kalemleri

Bölgemizden Azerbaycan'a filtre ve sandviç panel ihracatı yapılmaktadır. İthalat kalemleri ise, mineral yakıtlar ve yağlar, petrol ürünleri, işlenmemiş metaller (alüminyum-demir) olmaktadır.

Teşekkürler

Yararlanılan Kaynaklar

T.C. Ticaret Bakanlığı
Türkiye İstatistik Kurumu
T.C. Cumhurbaşkanlığı Yatırım Ofisi
T.C. Hatay Valiliği
Çelik Üreticileri Derneği
Çelik İhracatçıları Birliği
Türkiye İhracatçılar Meclisi
İskenderun Kaymakamlığı
Doğu Akdeniz Kalkınma Ajansı
İskenderun Ticaret ve Sanayi Odası

Levent Hakkı YILMAZ
İskenderun Ticaret ve Sanayi Odası
Yönetim Kurulu Başkanı